

пеналізація є одним із напрямів кримінально-правової політики, то суб'єкт, що її здійснює, є суб'єктом здійснення кримінально-правової політики загалом. Тому, необхідно вказати на те, що «реалізація кримінальної відповідальності – це особлива форма впливу на криміногенні фактори особистісного характеру» [3, с. 413].

Тобто чітке розуміння пеналізації та депеналізації буде ґрунтовий фундамент для стабільної системи покарання в Україні.

Список використаних джерел:

1. Коробеев А. И. Советская уголовно-правовая политика. Проблемы криминализации и пенализации / Коробеев А. И. – Владивосток : Изд-во Дальневост. ун-та, 1987. – С. 137.
2. Лопашенко Н. А. Уголовная політика / Н. А. Лопашенко. – М. : Волтерс Клувер, 2009. – С. 182.
3. Митрофанов И. И. Механизм реализации уголовной ответственности : [монография] / И. И. Митрофанов. – Кременчуг: Изд. ЧП Щербатых А. В., 2011. – С. 413–521.
4. Пономаренко Ю. А. Чинність і дія кримінального закону в часі / Ю. А. Пономаренко. – К. : Атіка, 2005. – С. 49–50.
5. Фріс П. Л. Кримінальне право України : Загальна частина : підручник / П. Л. Фріс. – К. : Атіка, 2009. – С. 32.

Кіба А.Р.

студентка,

Науковий керівник: Євдокімова О.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний юридичний університет України

імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ВБИВСТВА МАТРІЇЮ СВОЄЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ

Відповідальність за вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини в теорії та практиці створює безліч спірних питань. Зокрема, будучи з дореволюційних часів в кримінальному законодавстві привілейованим складом вбивства і залишаючись таким сьогодні, дане діяння потребує дослідження з точки зору засад кримінального законодавства. Зокрема, це питання визначення особливого психічного стану жінки, часові межі коли дитина вважається ще новонародженою та значення моменту виникнення умислу у матері. Розгляд поставлених питань дасть змогу зробити висновок стосовно доцільності виокремлення складу злочину, передбаченого ст. 117 КК України, як привілейованого складу злочину, та дозволить уникнути неправильної кваліфікації вчиненого на практиці.

Відсутність визначення поняття післяродового стану та проміжку часу в якому він проявляється у Постанові Пленуму Верховного суду України «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи» від 7 лютого 2003 р. № 2 значно ускладнює кваліфікацію діяння, та його відмежування від злочину, передбаченого п. ч. 2 ст. 115 КК України (вбивство малолітнього). В теорії існують різні точки зору стосовно визначення цього проміжку, зокрема, С. В. Бородін вважає, що в разі, коли мати почала годувати дитину, цей період слід вважати завершеним. Фактично протилежною є думка вчених, які вважають, що, оскільки в медичній практиці новонародженою вважають дитину до досягнення нею одного місяця, то вбивство матір'ю дитини до досягнення цього віку потрібно кваліфікувати за ст. 117 КК України. На наш погляд, темпоральна ознака даного делікту, а саме вчинення вбивства «відразу після пологів», потребує конкретизації або встановлення чітких критеріїв.

Уявляється, що для правильного встановлення темпоральної ознаки даного злочину не менш важливим, є чітке визначення поняття «новонародженої дитини», оскільки воно виступає обов'язковою ознакою даного складу злочину. Так, Т. А. Павленко у своїй науковій статті, проаналізувавши нормативно-правові акти у сфері медичного обслуговування, виходячи з категорій новонародженості, дійшла наступних висновків щодо тлумачення терміна «новонароджений»: (а) у педіатрії – це період до 28 діб (пізній неонатальний період, що починається після 7-ми повних діб життя (з 169-ї години) до закінчення 28 діб життя); (б) в акушерстві – це період до 7-ми діб (так званий перинатальний період або ранній неонатальний період після народження, що триває 168 годин); (в) у судовій медицині – це 24 години».

На наш погляд, тривалість післяродового стану потрібно обмежувати строком, протягом якого дитина вважається новонародженою, проте для цього потрібно на законодавчому рівні чітко визначити зміст даного поняття.

Не менш дискусійним питанням відповідальності за вчинення даного делікту, є питання значення моменту виникнення умислу. Тобто, чи впливає на кваліфікацію вчиненого, якщо умисел на вбивство дитини у матері виникає до пологів і вона здійснює підготовчі дії задовго до вбивства, а саме підшукує місце, готує знаряддя, вигадує «легенду» або ж підшукує місце для переховування на деякий час після вчинення злочину. Вважаємо, що особливий психофізіологічний стан жінки в момент пологів, внаслідок якого значно обмежується її здатність усвідомлювати та/або керувати власними діями, має обумовлювати виникнення умислу на вбивство дитини. Якщо ж умисел був заздалегідь обдуманий, то наявність такого стану лише полегшує реалізацію наміру позбавити життя дитину, у зв'язку з чим пом'якшення відповідальності у таких випадках є недоцільним, а кваліфікація вчиненого повинна наставати за п.2 ч. 2 ст. 115 КК.

Таким чином, по-перше, для правильної кваліфікації діяння, передбаченого ст. 117 КК, необхідно нормативно більш точно визначити часовий проміжок або поняття чи критерії визначення особливого психічного стану жінки після пологів. По-друге, час який пройшов з моменту народження дитини також впливає на кваліфікацію, тим паче він оцінюється в сукупності з психічним станом матері. З цього випливає необхідність встановлення чітких часових меж, в яких можна вважати дитину новонародженою. По-третє, варто звернути увагу на момент виникнення умислу у матері. На наш погляд, доцільно вказати у статті, що він має виникнути раптово, тобто саме під час післяродового особливого психічного стану матері. Саме ці критерії, на нашу думку, забезпечать правильну кваліфікацію вчиненого та дозволить уникнути необґрунтованого пом'якшення кримінальної відповідальності за вбивство дитини.

Маршук О.В.

студент,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ВІДМЕЖУВАННЯ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 161 КК УКРАЇНИ, ВІД СУМІЖНИХ ЗЛОЧИНІВ

У судовій та слідчій практиці подекуди виникають випадки, коли різні склади злочинів, з одного боку, характеризуються низкою спільних ознак, а з іншого – відмінними ознаками, які їх відрізняють. З позиції теорії кримінального права такі склади злочинів прийнято називати суміжними [1, с.7]. Враховуючи те, що склад злочину, передбаченого ст. 161 КК України, порівняно з іншими складами злочинів, може мати як спільні, так і відмінні ознаки, є сенс здійснити відповідне відмежування цього посягання від суміжних йому складів злочинів. Зумовлюється це потребами чіткого розуміння змісту та значення об'єктивних і суб'єктивних ознак складу порушення рівноправності громадян, а також його кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих складів, що містять обтяжуючі відповідальність ознаки. Крім цього, здійснення вказаного відмежування відповідатиме правильній і точній кваліфікації даного злочину та інших, суміжних з ним злочинів, на що орієнтує судова практика [2, с. 215].

За переконаннями Панькевича В.М., в основу зазначеного вище відмежування мають бути покладені такі компоненти як елементи та ознаки складу злочину (а отже й специфіка його юридичної конструкції), а також кваліфікуючі (особливо кваліфікуючі) ознаки відповідних злочинів, що впливають на їх кваліфікацію. Для цього потрібно здійснити відповідну науково-дослідну діяльність: визначити перелік